

Падзея

Справа Дрэйфуса і пахаванне Сталіна

Стала вядома праграма Венецыянскага кінафестывалу

Адзін з найважнейшых кінафорумаў свету — Венецыянскі — на гэтым тыдні абвясціў праграму. Адкрыецца падзея фільмам вядомага японца Хіракадзу Карээды, у асноўным конкурсе ўладальнікі галоўных кінаўзнагарод будуць суседнічаць з аўтарам галівудскіх камедый, а сын Андрэя Таркоўскага пакажа карціну пра свайго бацьку.

Апроч асноўнага конкурсу, фестываль мае некалькі, не менш важных, секцый. Асобная пазаконкурсная праграма ўключае ў сябе найбольш знакавыя ігравыя і дакументальныя фільмы года, створаныя ўжо прызнанымі аўтарамі. «Гарызонты» факуюцца на дэбютантах і маладых рэжысёрах і праз поўнаметражныя і кароткаметражныя работы паказваюць «найноўшыя эстэтычныя і экспрэсіўныя тэндэнцыі». Асаблівай увагі варта секцыя «Венецыянская класіка», дзе паказваюцца найлепшыя рэстаўрацыі класічных карцін і падкрэсліваецца цэннасць аднаўлення шэдэўраў і вяртання з мінулага недаацэненых стужак.

Яшчэ раней стала вядома, што фільмам адкрыцця Венецыянскага кінафестывалу стане карціна «Праўда» Хіракадзу Карээды, які летась атрымаў Залатую пальмавую галіну за фільм «Магазінныя зладзюжкі». У новай рабоце, упершыню для аўтара знятай за межамі яго краіны, рэжысёр задзейнічае знакамітыя акцёраў Катрын Дэнёў, Жульет Бінош, Ітана Хоўка і стварае сямейную драму зоркі французскага кіно.

У Асноўным конкурсе будуць паказаны новыя фільмы Роя Андэрсана (яго карціна «Голуб сядзеў на галінцы, разважаючы пра быццё» ў 2014 годзе атрымала галоўную ўзнагароду Вене-

цыянскага кінафестывалу), Аліўе Асяяса (у «Асінай сетцы» задзейнічаны Пенелопэ Крус, вядомая па «Бягучым па лязе 2049» Ана дэ Армас, Гаэль Гарсія Берналь ды іншыя), Рамана Паланска (гэтым разам апальны рэжысёр, якому закрыты ўезд у ЗША, прадстаўляе фільм «Справа Дрэйфуса» пра вядомы працэс над яўрээм Альфрэдам Дрэйфусам), Стывена Содэрберга (з Мэрыл Стрып і Гары Олдманам у галоўных ролях), Атома Эгаяна, Джэймса Грэя, П'этра Марчэла ды ін-

шых — усяго дваццаць адна карціна.

Прыкметны ўдзел у конкурсе галівудскага рэжысёра без аніякіх фестывальных рэгалій Тода Філіпса, аўтара «Хлапечнікаў у Вегасе». У цэнтры яго фільма «Джокер» — знакаміты персанаж коміксаў пра Бэтмена, але не ў якасці антыгероя, а як галоўны герой са сваімі траўмамі, драмамі і жаданнямі. Лёс прыводзіць Джокера, ролю якога выканаў адзін з найлепшых сучасных акцёраў Хаакін Фенікс, да таго, каб стаць камедыянтам. Да

ўсмешкі героя карціна дадае адсылкі да Чарльза Чапліна і песню Нэта Кінга Коўла «Smile», пакладзеную на мелодыю самога Чапліна (комік пісаў музыку да сваіх фільмаў), прытым што Коўл з'яўляецца першым чарнакурным эстрадным выканаўцам, якому давялося прадзірацца праз сацыяльны бар'еры (удалая парэль з галоўным героем-ізоём).

Тым, хто мае стэрэатыпы пра нудныя фестывальныя фільмы, праграма нагадвае, што кінафорумы чыста аўтарскія работы спалучаюць з індустрыяй папулярнага кіно (гасцямі Венецыі стануць задзейнічаныя ў фільмах Асноўнага конкурсу акцёры «першай велічыні» Джоні Дэл, Брэд Піт, Скарлет Ёхансан, Антонія Бандэрас, Мэрыл Стрып ды іншыя).

У пазаконкурснай праграме адбудзецца прэм'ера новага мантажнага фільма

ўкраінскага рэжысёра Сяргея Лазніцы «Урачыстасць пахавання», што ўтрымлівае ўнікальны архіўны матэрыял пра пахаванне Сталіна. У якасці спецыяльных паказаў будуць прадэманстраваны карціны Гаспара Наэ, Стэнлі Кубрыка, Паола Сарэнціна ды іншых.

«Венецыянская класіка» пакажа адрэстаўраваныя фільмы Бернарда Берталучы, Луіса Бунюэля, Федэрыка Феліні, Марціна Скарсэза, Дэніса Хопера, а таксама стужку Васіля Шукшына «Каліна чырвоная». У гэтай жа секцыі будзе прадстаўлена работа Андрэя Таркоўскага-малодшага пра свайго бацьку. З найбольш блізкага да нас — у секцыі «Гарызонты» абвешчаны ўдзел фільма грузінска-расійскага рэжысёра Дзмітрыя Мамулі «Злачынны чалавек».

Венецыянскі кінафестываль пройдзе з 28 жніўня да 7 верасня, і гэта будзе яго семдзят шосты год.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.

У закрытай прасторы

МЕЖЫ АКТУАЛЬНАСЦІ

Што нельга адмяніць, а можна рассунуць

Сваю першую мяжу чалавек пераадоўвае, калі прыходзіць у свет. Са спакою і бесклапотнасці — у мітусню, дзе трэба ўвесць час прыкладаць намаганні і ў тым ліку спраўляцца са сваім характарам, перасягаць уласныя магчымасці, рассоўваць межы ўяўлення пра рэчаіснасць. Пра тое, што ёсць межы, Палац мастацтва апавядае ў адмысловай мастацкай выстаўцы: 17 ліпеня восемдзят творцаў з Беларусі, Украіны, Літвы, Балгарыі, Чэхіі, Эстоніі прадставілі столькі ж поглядаў на пытанне.

Ганна Сілівончык. Макрама.

Праект «Мяжа» першапачаткова адштурхоўваўся ад праблемы: арганізатары з Беларускага саюза мастакоў меркавалі ўцягнуць у дыялог пра хатні гвалт — адну з тэм, што актыўна абмяркоўваюцца ў сучасным грамадстве, прычым у розных краінах свету. А часам не трэба гаварыць: дастаткова паглядзець, і моцны алегарычны вобраз западзе ў святломасць, спраецыруе карцінкі, якія прымусяць пераставаць рэчаіснасць.

Менавіта дзейнасць мастацтва нарадзіла яго сучасныя актуальныя формы, што плённа развіваюцца ва ўсім свеце. Праект «Мяжа» — актуальны па-беларуску. Гэта значыць, ёсць моцнае жаданне выказацца востра, а калі

яно пачынае ўвасабляцца, думак і вобразаў з'яўляецца настолькі шмат (і ўсё такое дабротнае, ладна змайстраванае), што заяўленая тэма адыходзіць на другі план — за імёны, за майстэрства, за прыгажосць. Але ж мяжа ў нейкім сэнсе пройдзеная, у тым ліку мяжа актуальнасці, бо айчынныя мастакі здолелі ўзняць пытанне на філасофскі ўзровень. Нават прыземлена-побытава-трапнае выказванне Максіма Петруля не абышлося без філасофскай алегорыі: хатнія тапкі могуць так прыцягнуць да зямлі, што ў іх дакладна не пераадолець межы гравітацыі...

Праект «Мяжа» рыхтаваўся паўгода. Калі пачалі адбіраць творы, сутыкнуліся з пэўнымі складанасцямі: на тэму хатняга гвалту праз мастацтва выказваецца мала хто. І, відаць, не таму, што

няма такой праблемы, а таму, што наша мастацтва традыцыйна заточанае на гармонію — на тое, каб яе бачыць і адлюстроўваць. Адсюль у куратара праекта, першага намесніка старшыні Беларускага саюза мастакоў Глеба Отчыка склалася своеасабліва канцэпцыя-развага, якую можна было б умоўна назваць «мяжа гармоніі». Яе зборны вобраз і прадставілі ў Палацы мастацтва: аўтары праекта адабралі жывапісныя і графічныя творы, скульптуры і аб'екты, вырабы дэкартатывна-прыкладнага мастацтва і шкла. Творы розных жанраў, у розных тэхніках, алегарычныя і абстрактныя, тыя, што схіляюць да

філасофскіх роздумаў ці выклікаюць замілаванне. Такіх зборных і маштабных праектаў на гэтай пляцоўцы ладзіцца шмат, але дзякуючы таму, што праект міжнародны, кола вядомых (і любімых) мастакоў рассунутае, што таксама спрацавала на яго назву: ну, у тэму ж! Межы паміж народамі — вельмі актуальнае пытанне ў глабалізаваным свеце...

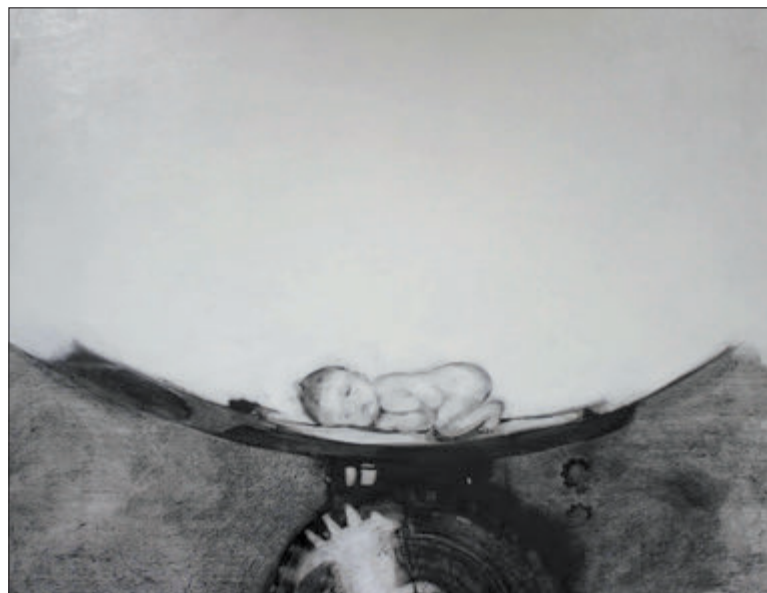
І так, на тэме, што першапачаткова пазначала мяжу асобы, на якую робіць замах іншая асоба, выбудаваці вялікі выставачны гмах, дзе размова пайшла пра творчасць. Пра тое, як мы яе адчуваем і разумеем, пра што яна, на наш, тутэйшы, погляд павінна разважаць. Адчуванне і разуменне цялеснасці. Адчуванне свету і сябе ў ім. Адчуванне радзімы і яе каштоўнасцяў. Адчуванне любові — нават усяленскай... Любові да чалаве-

ка — простага і таленавітага, што імкнецца да гармоніі з прыродай, і да таго, што ўмее яе ствараць там, дзе, здаецца, гаворка зусім не пра яе. Лічу, гэта талент — асэнсаваць тэму настолькі глыбока, каб яна набыла глабальна-філасофскае гучанне. І як тут не пагадзіцца з канцэпцыяй: «Паняцце «МЯЖА» мае глыбокі сэнс у выяўленчым мастацтве. Мастак сваёй творчасцю ставіць пад пытанне ўсё асяроддзе. Мяжа ў мастацтве — гэта свайго роду мяжа светапогляду, маралі, этыкі і жыццёвага асэнсавання Свету»?..

Акрамя мастацка-практычнай часткі, праект прадугледзеў і тэарэтычныя формы асэнсавання мяжаў асобы і яе прасторы: праз семінары і дыскусіі не толькі з экспертамі ў творчасці, але і з прадстаўнікамі грамадскіх арганізацый і нават хрысціянскіх канфесій. Зрэшты, каб уцягнуць у дыялог на складаныя тэмы (як той жа хатні гвалт), мастацтва сапраўды можа стаць выдатнай пляцоўкай.

Што парадавала — дык найперш само жаданне зрабіць праект, скіраваны на ўвагу да чалавека і яго цяперашняга адчування. Ёсць трапныя вобразы, у якіх можна пазнаць сябе самога ў будзённых справах, у некаторых крычыць боль, іншыя прыміраюць розныя погляды на чалавека і мастацтва, якое яму патрэбна (ці не патрэбна). І калі часам творца хаваецца за рэчамі, што здаюцца сэнсавызначальнымі і таму неканкрэтнымі, гэта не сведчыць пра яго абьякавасць — гэта кажа, што ён імкнецца адарваць роднага гледача ад зямлі і ўзнесці яго да вышынь, дзе жыве найвышэйшая гармонія.

Ларыса ЦІМОШЫК.

Ілона Касабука. Белы дзень (першы дзень).